

REFERAT §17, stk. 4 udvalg for bæredygtig udvikling i Flodbyen og Randers Kommune d. 22-11-2022

Mødedato Tirsdag d. 22. november 2022 kl. 16:00

Mødested Naturcenteret

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Velkomst til Naturcenteret.....	4
Klimaskov, skovrejsning i fællesskab.....	5
Input fra Verdensmålsfestivalen.....	8
Randers Kommunes deltagelse i projektet Det Levende Klimademokrati.....	9
Opfølgning på konference for bæredygtighed d. 2. november.....	12
Gensidig orientering.....	13
Kommende punkter.....	14

Punkt 25: Godkendelse af dagsorden

00.01.10-P20-44-22

Beslutning

Godkendt.

Rina Hansen og Lotte Buchbjerg Petersen deltog ikke i punktets behandling.

Sagsfremstilling

Udvalget godkender dagsordenen.

Punkt 26: Velkomst til Naturcenteret

00.01.10-P20-44-22

Sagsfremstilling

Naturcenterleder Helle Marie Taastrøm byder velkommen til Naturcenteret og fortæller kort om centerets arbejde med bæredygtighed.

Punkt 27: Klimaskov, skovrejsning i fællesskab

09.00.00-P00-4-21

Resume

Klimaskov udgør en helt central og meget betydelig indsats i byrådets Klimaplan 2050. De planlagte CO₂ reduktioner opnået ved klimaskovrejsningen udgør så stor en del af den samlede målsatte CO₂ reduktion i Klimaplanen, at Randers ikke når i mål med 70 % reduktionen af CO₂ belastningen i 2030, hvis den målsatte klimaskovrejsningsindsats ikke tilgodeses.

Miljø- og Teknik udvalget gennemfører i samarbejde med den nationale klimaskovfond den første klimaskovrejsning i efteråret 2022 af ialt 12 ha kommunal klimaskov med tilhørende navnekonkurrence og forvaltningen er i dialog med flere private aktører og vandværker for at skabe grundlag for klimaskov-rejsning i partnerskaber. Dertil kommer, at forvaltningen jf. klimaplanen er igang med at udarbejde udkast til byrådets kommende skovrejsningsstrategi, som vil fastlægge strategien for at komme i mål med klimaplanens klimaskovrejsnings målsætning.

Det er forvaltningens vurdering, at et afgørende element i den forestående skovrejsningsstrategi, vil være en afklaring af, hvordan det kan lykkes at opnå en meget stor grad af ekstern medfinansiering af klimaskovrejsningen forankret i klimapartnerskaber med private virksomheder. Udvalget drøfter under punktet centrale elementer i de kommende partnerskaber.

Indstiller til drøftelse klimaskov indsatsen

Forvaltningen indstiller til udvalget for Bæredygtig udvikling i Flodbyen og Randers Kommune

1. at udvalget drøfter klimaskovindsatsen
2. at udvalget drøfter forventningerne til de nødvendige klimapartnerskaber omkring skovrejsning

Beslutning

Udvalget drøftede punktet.

Udvalgets udarbejdet et høringssvar. Udvalget ønskede at behandle skovstrategien igen i 2023.

Rina Hansen og Lotte Buchbjerg Petersen deltog ikke i punktets behandling.

Sagsfremstilling

Klima-Skovrejsning. En fælles indsats med det omgivende samfund.

De globale samfundsomvæltende kriser.

Hvert år opgøres den dato, hvor det danske samfund har anvendt de ressourcer som vores planet skal bruge et år på at forny. Skal vores forbrug være bæredygtigt, skal datoen for, hvornår dette sker være den 31 dec. I 2022 var denne dato den 28. marts. Danmark har således et forbrug og en belastning som forudsætter 4 planeter, hvis alle havde sammen forbrug som Danmark. Globalt set har menneskeheden et overforbrug som forudsætter, at vi har 1,8 planeter til rådighed. Dette overforbrug giver anledning til 3 samfundsomvæltende globale kriser omfattende :

1. De igangværende klimaforandringer, som accelerere indtil det lykkes at stoppe stigningen i CO₂ koncentrationen i atmosfæren.
2. Ressourcemangel herunder fødevarerudfordringer, drikkevandsmangel m.f.l.
3. Tab af biodiversitet i en hastighed, som overstiger alle tidligere kendte masseuddøen af arter i planetens levetid.

Kendetegnende for klimaforandringerne er, at de forværrer og accelerere de 2 andre kriser. For alle 3 kriser gælder, at de er selvforstærkende.

FN's klimapanel har i foråret offentliggjort endnu en status rapport for klodens tilstand. Det fremgår helt entydigt af denne rapport, at CO₂ koncentrationen i atmosfære fortsat stiger pga af stigende udledninger, at klimaforandringerne er igang og bl.a. vil indebærer mere vildt vejr, tørke, oversvømmelser, negative forandringer i grundlaget for fødevarerproduktionen samt store negative påvirkninger af klodens økosystemer og biodiversiteten. Alt sammen konsekvenser, som opleves idag i et accelerende omfang. I denne rapport anføres ligeledes, at faldet i CO₂ koncentrationen i atmosfæren skal ske indenfor de kommende 3-5 år for at være sikre på, at udviklingen ikke løber løbsk.

Klimaskov er centralt tiltag i forebyggelsen af en acceleration af klimaforandringerne

I såvel EU's klimaindsats, som den nationale klimaindsats udgør forebyggelse af CO₂ udledning via CO₂ afgifter og CO₂ kvotehandel et helt centralt og uudværgeligt tiltag i den brede klimaindsats målrettet alle sektorer i samfundet.

Et tilsvarende bredt klimaværktøj udgøres af indsatser målrettet CO₂ binding omfattende skovrejsning, CCT (carbon capture technology) og etableringen af vådområder.

De 2 indsatser understøtter hinanden via CO₂ kvotehandlen, idet den CO₂ binding som opnås ved skovrejsningen kan sælges eller opkøbes. P.g.a. jordbundsforholdene i Randers kommune er CO₂ bindingen ved skovrejsning større end det nationale gns. for CO₂ binding. Tilsvarende betyder Gudens Åens deltaopland, at forudsætningerne for at etablere vådområder også er bedre end på landsplan. Et forhold som samlet giver en større forpligtigelse til at plante skov og etablerer vådområder i Randers kommune end i andre kommuner, da efterspørgslen på jord i Danmark er større end udbudet jf. behovet for vindmøller, solcellefarme, fødevarerproduktion, biomasse til biobrændsler osv.

I Byrådets Klimaplan er anført, at der i 2030 skal være rejst 3000 ha ny skov svarende til mere end 350 ha årligt, hvoraf 15 % skal udgøres af kommunal skov d.v.s minimum 48 ha kommunalt skov årligt. I december 2021 har Miljø- og Teknikudvalget (20/12-2020, pkt. 189) indledt et samarbejde med den statslige klimaskovfond. Dette indebærer, at byrådet har mulighed for at opnå ekstern medfinansiering af skovrejsningen i kommunen.

Opfyldelsen af byrådets mål vil udover den kommunale skovrejsning forudsætte en meget stor privat skovrejsning. En skovrejsning som forvaltningen vil søge at facilitere ved - udover samarbejdet med klimaskovfonden - at invitere til og indgå i klimapartnerskaber med centrale private aktører såsom landbruget, grønne virksomheder, pensions- og forsikringsselskaber, detailhandlen lokalt og nationalt, de lokale vandværker og energiselskaber m.fl.

Forvaltningen har netop indgået et klimapartnerskab med Verdo Vand A/S omkring klimaskovrejsning og forventer et udvidet partnerskab med Verdo om det samme. Tilsvarende anbefaler forvaltningen, at der indgås klimapartnerskab med Landbruget jf. sag nr. X på Miljø- og teknik udvalgs mødet den 24 august 2022.

Byrådet har netop de første klimapartnerskaber med Verdo Vand A/S, Verdo Amba og Landbruget.

Som beskrevet ovenfor udgør CO₂ kvotehandlen et helt centralt element i EU's klimaindsats. Dette indebærer, at salget af CO₂ kvoter helt naturligt vil kunne indgå i partnerskabet, da partnerne vil kunne opnå ejerskab af en kvote og således kunne opnå en klimagevinst, en forretningsgevinst ved at være medfinansierende af Byrådets klimaskovrejsningsindsats.

Forvaltningen er for nærværende i færd med at afklare de forskellige muligheder for etablering af klimaskovrejsnings-partnerskaber med private virksomheder med henblik på udarbejdelse af et forslag til Miljø- og teknik udvalget og senere byrådet herom.

Forvaltningen er for nærværende i færd med at afklare de forskellige muligheder for etableringen af klimaskovrejsnings-partnerskaber med private virksomheder. I den forbindelse vil det være forvaltningens udgangspunkt,

- at klimaskovenes klimakvoter værdisættes i forbindelse med partnerskaberne

- at klimaskovene, hvor Byrådet deltager økonomisk, har offentlig adgang, er fredskov, fremmer biodiversiteten og bidrager til grundvandsbeskyttelse udover at levere en "økosystem-service " ved at binde CO₂
- at vandværkerne inviteres til at deltage i skovrejsnings indsatsen herunder VMR og Verdo
- at byrådet i partnerskabet kan tilbyde at varetage driften af skoven
- at det skal afklares, hvilke juridisk konstruktion, der sikre at mindst 85 % af skovrejsningen kan finansieret med eksterne midler samtidig med, at byrådet fortsat fastholder indflydelse på hastighed, omfang, indhold m.m.

Byrådets medfinansiering af Klimaskovrejsnings indsatsen.

Byrådet har i forbindelse med budget 2022-2025 vedtaget at afsætte 2 mio. kr. årligt i årene 2022 og 2023 til at få igangsat en Klimaskovrejsning i kommunen. Dertil kommer ekstern finansiering.

Skovrejsningsstrategien

Udvalgets drøftelse vil indgå i Miljø- og Teknik udvalgets forestående arbejde med udarbejdelse af udkast til Byrådets Skovrejsningsstrategi samt afklaring af den juridiske struktur for partnerskaber om finansiering af skovrejsning. Skovrejsningsstrategien forventes at foreligge senest sommeren 2023.

Økonomi

Sagen har ingen budgetmæssige konsekvenser

Bilag

Klimaskov Randers hvordan samarbejder vi oplæg til BU nov 2022 7

Punkt 28: Input fra Verdensmålsfestivalen

00.13.00-A00-1-22

Resume

Bæredygtighedsudvalget indsamlede input til deres arbejde til Verdensmålsfestivalen i april. I sagen fremlægges de indkomne input.

Indstiller

Forvaltningen indstiller til bæredygtighedsudvalget at

1. sagen tages til efterretning.

Beslutning

Taget til efterretning.

Rina Hansen og Lotte Buchbjerg Petersen deltog ikke i punktets behandling.

Sagsfremstilling

På Verdensmålsfestivalen den 29. april 2022 spurgte bæredygtighedsudvalget deltagende borgere, hvad udvalget skal have fokus på i sit arbejde med bæredygtighed. Vedlagt sagen er et notat med opsamling på de mange modtagne inputs.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser

Bilag

Opsamling på bæredygtighedsudvalgets deltagelse på Verdensmålsfestivalen

Punkt 29: Randers Kommunes deltagelse i projektet Det Levende Klimademokrati

81.45.00-G01-6-22

Resume

På møde d. 3. maj 2022 efterspurgte Bæredygtighedsudvalget muligheden for etablering af et klimaborgering. Uafhængigt af dette blev Randers Kommune inviteret til at deltage i en projektansøgning om afprøvning af forskellige modeller for afholdelse af klimaborgering. Initiativtagerne er CONCITO, Crown Princess Mary Center og Københavns Universitet. Der blev søgt om støtte hos Velux-Fonden, som imidlertid har valgt at støtte andre projekter. Partnerne afsøger p.t. mulighederne for finansiering fra andre fonde - lykkes det, vil projektet forløbe sig samlet over tre år. Randers Kommunes bidrag forventes at være et halvt årsværk, mens projektet understøtter hver deltagende kommune med 150.000 kr. Evt. udgifter ud over dette skal Randers Kommune selv finansiere. Ét af principperne i projektet er, at borgerne, der deltager i klimaborgeringen, udtrækkes ved lodtrækning på baggrund af repræsentative parametre (udføres af DeltagerDanmark). På udvalgsrådet vil forvaltningen præsentere et oplæg vedrørende projektet og muligheden for, at Randers Kommune alternativt etablerer et klimaborgering på egen hånd. Som en del af punktet vil udvalgsmedlem Jens Kruhøffer dele den viden, han gennem Klimabevægelsen har fået om Klimaborgering.

Indstiller

Forvaltningen indstiller til Bæredygtighedsudvalget

1. at udvalget drøfter mulighederne i et klimaborgering

Beslutning

Udvalget besluttede, at forvaltningen og Jens Kruhøffer udarbejder et oplæg til behandling på et kommende møde.

Rina Hansen og Lotte Buchbjerg Petersen deltog ikke i punktets behandling.

Sagsfremstilling

For at sætte skub i den grønne omstilling arbejdes der på både kommunalt, regionalt og nationalt plan på at udvikle en ny klima-demokrati-model, der kan skabe større ejerskab til de samfundsmæssige forandringer, som klimakrisen fordrer af borgerne.

Tesen er, at dette kan understøttes gennem lokalt forankrede "klimaborgering" (en samling af en repræsentativt sammensat gruppe borgere, der giver anbefalinger til klimahandling), hvor kommuner i samarbejde med lokalsamfundet udvikler og afvejer løsninger og initiativer inden for fx transport, energi og fødevarer.

Etablering af Klimaborgering anbefales af CONCITO for at fremme:

- Den politiske samtale: systematiseret og fortløbende dialog mellem borgere og politikere om klimapolitiske indsatser.
- Det grønne ejerskab: styrket ejerskab af den grønne omstilling i lokalsamfundet gennem øget indflydelse og adfædsændringer.
- Den lokale sammenhængskraft: større sammenhæng mellem kommunalforvaltningens klimainitiativer og civilsamfundsaktørernes lyst til at bidrage.

CONCITO, Crown Princess Mary Center og Københavns Universitet søger p.t. finansiering til projektet *Klimademokrati - Demokratisk innovation til fremme af en bæredygtig samfundsudvikling*. Ønsket med projektet er således at understøtte kommunerne med at udvikle en proces-/demokratimodel, der kan fremme den brede inddragelse i klimaindsatsen.

Bæredygtighedsudvalget har på møde d. 3. maj 2022 netop efterspurgt muligheden for et klimaborgering, og forvaltningen sagde derfor ja til at deltage. Ud over Randers Kommune er også Hjørring Kommune, Gentofte Kommune og Region Hovedstaden inviteret til at deltage.

En projektansøgning til VELUX-Fonden (se bilag) har imidlertid fået afslag medio november, og partnerne vil nu søge finansiering fra andre fonde.

Baggrunden for projektet er bl.a. den globale klimakrise og de problematikker og konflikter, der opstår, når konkrete løsninger forsøges implementeret lokalt som f.eks. vindmølleparker og biogasanlæg.

Initiativtagerne bag projektet vurderer, at dette kan føre til manglende tillid til det politiske system, hvorfor der er behov for at udvikle modeller og skabe arenaer for demokratisk inddragelse, der på den ene side kan fremme klimahandling og samtidig øge det folkelige engagement i udviklingen af de konkrete løsninger. Dette kan på den anden side være med til at styrke og legitimere politiske beslutninger. En nærmere beskrivelse af projektet kan læses i det vedhæftede bilag.

Kort om klimaborgerting i projektet:

- 30-40 tilfældigt udvalgte borgere (dvs. en repræsentativt sammensat gruppe), der på et oplyst grundlag diskuterer og giver anbefalinger om klimapolitiske problemstillinger
- Ekspertviden fra relevante klimaområder, som borgerne bruger i arbejdet med anbefalinger til politikerne

Projektet har fire faser:

1. Afklaring af opgave og mandat
2. Sættelse af repræsentativ borgergruppe
3. Afholdelse af samlinger (deltagerne skal klædes godt på, til at komme med deres input)
4. Opfølgning med relevante beslutningstagere (fx. møde mellem klimaborgerting og byrådet)

Krav for deltagelse:

- Villighed til at forankre projektet politisk
- Forpligtelse til at etablere og afholde samlinger for et klimaborgerting, som typisk vil bestå af 30-40 tilfældigt udvalgte repræsentative borgere
- Udpege en kontaktperson og afsætte de nødvendige medarbejdertimer til at indgå aktivt i projektet inkl. afholdelse af et lokalt klimaborgerting. Samlet vil deltagelsen strække sig over 3-6 måneder

Såfremt projektet finansieres, vil støtten bestå af:

- En model for hver kommunes klimaborgerting vil blive udviklet af en forsker på Københavns Universitet
- CONCITO og Københavns Universitet vil stå til rådighed ift. at vejlede og yde bistand til deltagende kommuner samt producere en række skabeloner og værktøjer, som vi kan trække på i organiseringen af de lokale klimaborgerting
- Der stilles 150.000 kr. til rådighed i forbindelse med afholdelsen af klimaborgerting, som f.eks. kan dække udgifter til moderatorer, lokaler og forplejning. Udgifter herudover vil Randers Kommune selv skulle finansiere.
- Projektets formål og fremdrift vil løbende blive formidlet til omverdenen, hvilket kan skabe opmærksomhed omkring de medvirkende kommuner
- De endelige resultater vil blive præsenteret på en konference ved projektets afslutning

Politisk forankring

Forvaltningen har deltaget i en workshop vedrørende projektet, hvor erfaringer på området blev drøftet. Et centralt punkt her var, at et klimaborgerting bør være solidt og bredt forankret politisk, samt at der er en klar plan for, hvordan et klimaborgertings anbefalinger efterfølgende vil blive modtaget og behandlet. Med tanke på dette anmoder forvaltningen om, at udvalget drøfter, hvordan projektet for Randers Kommunes vedkommende skal være forankret politisk.

Eksempler på emner, som klimaborgerting kan arbejde med

Et klimaborgerting kan fx have fokus på anbefalinger inden for emner og områder, som har særlig tyngde i Randers Kommunes klimaindsats. Herudover også med de områder, der mere generelt kan være med til at skubbe til mere bæredygtig levevis hos den enkelte. Det være sig emner inden for:

- Natur og landbrug

- Transport
- Energiforsyning
- Erhvervsservice
- Bæredygtig levevis, herunder fødevarer, uddannelse og genbrug
- Randers Kommunes egen omstilling (som koncern)

Hjemtager projektholderne midler og kan igangsætte projektet, forventer forvaltningen, at der vil blive lagt op til en mere dybdegående diskussion vedrørende valg af emner senere i processen. I forbindelse med dette vil bæredygtighedsudvalget spille en rolle, såfremt der er et ønske om dette.

Økonomi

Projektet vurderes at have udgifter i størrelsesordenen 150.000 kr., der forsøges finansieret eksternt.

Bilag

Ansøgning_projekt klimademokrati

Klimaborgerting PP

Punkt 30: Opfølgning på konference for bæredygtighed d. 2. november

00.01.00-A00-12-22

Resume

Den 2. november afholdt bæredygtighedsudvalget konference for bæredygtighed i Ridehuset.

Indstiller

Forvaltningen indstiller til udvalget

1. at sagen drøftes.

Beslutning

Udvalget var enige i, at det var en meget vellykket konference.

Udvalget vil følge de iværksatte netværk.

Rina Hansen og Lotte Buchbjerg Petersen deltog ikke i punktets behandling.

Sagsfremstilling

Den 2. november afholdt bæredygtighedsudvalget Konference for Bæredygtighed i Ridehuset.

Dagens forløb

Konferencens formål var at præsentere bæredygtighedsudvalget for offentligheden og skabe rammerne for etablering af klimapartnerskaber på tværs mellem interessenter i kommunen. På dagen holdt Connie Hedegaard et oplæg og deltagerne arbejdede derefter i grupper med etablering af klimapartnerskaber på tværs.

Forvaltningen anslår, at der var mellem 150-160 deltagere der besøgte konferencen i løbet af dagen. Heraf deltog mindst 90 i arbejdet med klimapartnerskaber. Deltagerne havde forskellig baggrund og de største deltagergrupper vurderes at være fra det lokale erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner og borgere med interesse for emnet.

Opfølgning

Forvaltningen har modtaget flere henvendelser fra deltagere, der har givet udtryk for, at de havde haft en god og meningsfuld dag. Forvaltningen er desuden bekendt med flere grupper af deltagere, der har planer om at holde kontakten med henblik på at samarbejde om bæredygtighed mellem deres organisationer.

Som opfølgning har forvaltningen fremsendt kontaktinformationerne på alle deltagere, der har indvilget i det. Forvaltningen vil desuden løbende kommunikere gode historier om samarbejde indenfor bæredygtighedsdagsordenen på baggrund af dagen. På den måde fortsætter arbejdet med at inspirere til samarbejde og bæredygtige løsninger i lokalsamfundet. Som noget særligt modtager alle deltagere desuden en håndlavet tegning, der illustrerer dagens proces.

De mange input fra arbejdet ved bordene bliver desuden bearbejdet i forvaltningen.

Punkt 31: Gensidig orientering

00.01.10-P20-44-22

Sagsfremstilling

Forvaltningen har vedlagt en nyhedsoversigt om bæredygtighedsdagsordenen i forvaltningen.

Bilag

Nyt om klima og bæredygtighed - 2022.11.16.pdf

Punkt 32: Kommende punkter

00.01.10-P20-44-22

Sagsfremstilling

- Evaluering af introduktionsforløbet.